

Vergaderjaar 2024–2025

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 4158

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 september 2025

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 21 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Daarbij geldt dat fiches 1 t/m 17 in samenhang dienen te worden gelezen met de kabinetsappreciatie van de voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en het eigenmiddelenbesluit (EMB). Deze kwam uw Kamer separaat toe.

Fiche: [MFK] Meerjarig Financieel Kader Prestatiekader.

Fiche: [MFK] Oprichting Europees Fonds Nationale en Regionale Partnerschap plannen.

Fiche: [MFK] Herziening Gemeenschappelijke Marktordening verordening.

Fiche: [MFK] Voorwaarden voor steun voor het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, Ocean Pact, het maritieme en aquacultuur beleid.

Fiche: [MFK] Voorstel nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2027.

Fiche: [MFK] Verordening EFRO met inbegrip van Interreg en het Cohesiefonds.

Fiche: [MFK] EU-steun voor asiel, migratie en integratie.

Fiche: [MFK] EU-steun voor het Schengengebied, geïntegreerd grensbeheer en visumbeleid.

Fiche: [MFK] Verordening tot oprichting ondersteuningsinstrument interne veiligheid.

Fiche: [MFK] Verordening tot instelling van het Europees Sociaal Fonds.

Fiche: [MFK] Europees Concurrentievermogenfonds.

Fiche: [MFK] Voorstel Verordening en Besluit Horizon Europa – het Europese kaderprogramma voor onderzoek en innovatie.

Fiche: [MFK] Connecting Europe Facility.

Fiche: [MFK] Verordening Uniemechanisme en financiering paraatheid en respons noodsituaties gezondheid.

Fiche: [MFK] Voorstel Commissie programma AgoraEU.

Fiche: [MFK] Verordening Erasmus+ programma.
Fiche: [MFK] Voorstel verordening voor de oprichting van Global Europe.
Fiche: Chemie Actieplan.
Fiche: ECHA-verordening.
Fiche: EU Voorradenstrategie.
Fiche: EU-strategie borgen beschikbaarheid medische tegenmaatregelen
ter versterking crisisparaatheid en gezondheidsbeveiliging.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
D.M. van Weel

1. Algemene gegevens

- a) *Titel voorstel*
Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Erasmus+ programme for the period 2028–2034, and repealing Regulations (EU) 2021/817 And (EU) 2021/88
- b) *Datum ontvangst Commissiedocument*
16 juli 2025
- c) *Nr. Commissiedocument*
COM (2025)549
- d) *EUR-Lex*
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0549&qid=1753261438571>
- e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevings-toetsing*
SWD(2025) 550–551, SEC(2025) 547
- f) *Behandelingstraject Raad*
Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport (OJCS)
- g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in nauwe samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- h) *Rechtsbasis*
Artikelen 165, lid 4, 166, lid 4 en 214, lid 5, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU)
- i) *Besluitvormingsprocedure Raad*
Gekwalificeerde meerderheid
- j) *Rol Europees Parlement*
Medebeslissing

2. Essentie voorstel

a) Inhoud voorstel

Dit voorstel is onderdeel van het pakket aan voorstellen dat de Europese Commissie (hierna «de Commissie») heeft uitgebracht in het kader van het Meerjarig Financieel Kader (hierna «MFK») voor 2028–2034. Erasmus+ is het EU-programma voor onderwijs, training, jeugd, sport en vrijwilligerswerk voor de periode 2028–2034. De Commissie stelt voor om de programma's onder Erasmus+ (omvat onderwijs, training, jeugd en sport) en Europees Solidariteitskorps (omvat vrijwilligerswerk, hierna «ESC») samen te voegen tot één programma Erasmus+.

Verder stelt de Commissie voor het programma Erasmus+ te versimpelen door het langs twee pijlers in plaats van de drie actielijnen van het huidige programma in te richten. De eerste pijler («leermogelijkheden») komt overeen met de actielijn 1 van het huidige programma. Deze pijler richt zich op het stimuleren van leer- en mobiliteitsmogelijkheden in alle onderwijssectoren: hoger onderwijs, beroepsonderwijs, funderend onderwijs (inclusief voorschoolse educatie) en volwassenenonderwijs. Ook in de jeugdsector worden mobiliteitsinitiatieven ondersteund, zoals via DiscoverEU, jeugdparticipatieprojecten en de mobiliteit van jeugdwerkers. Bovendien biedt het programma vrijwilligersmogelijkheden via het ESC en humanitaire vrijwilligersactiviteiten. In de sportsector wordt voor mobiliteitsprojecten steun geboden aan sporters, sportmedewerkers en vrijwilligers in de amateursport. Deze leerervaringen kunnen worden aangevuld met voorbereidende maatregelen, zoals taalondersteuning, virtuele samenwerking en onderwijs over Europese waarden en integratie. Daarnaast richt de eerste pijler zich op talentontwikkeling en excellentie,

o.a. via Erasmus+ beurzen voor strategische velden, Erasmus Mundus-beurzen, Jean Monnet-acties en ondersteuning aan instellingen van Europees belang zoals het Europacollege en het *European University Institute*.

De tweede pijler («ondersteuning capaciteitsopbouw») zal de huidige actielijn 2 (partnerschappen voor samenwerking) en actielijn 3 (beleids-experimenten) vervangen. Deze pijler ondersteunt samenwerking tussen organisaties en instellingen door middel van partnerschappen. Dit omvat zowel kleinschalige als grootschalige samenwerkingen. Partnerschappen voor excellentie en innovatie worden ook onder deze pijler geschaard, waaronder bestaande initiatieven zoals Europese Universiteiten Allianties, *Centres of Vocational Excellence* (hierna CoVE's), *joint study programmes* en sportallianties. Daarnaast draagt deze pijler bij aan beleidsontwikkeling binnen de EU op het gebied van onderwijs, jeugd, vaardigheden en sport, zoals beleidsexperimenten en implementatie van nieuwe beleidsinstrumenten. Tot slot wordt ook ingezet op het versterken van digitale tools, virtuele leeromgevingen en communicatie, om zo de impact en zichtbaarheid van het programma te vergroten.

Volgens de Commissie laat het nieuwe Erasmus+ voorstel een duidelijke verschuiving zien in de horizontale prioriteiten: de sociale dimensie – inclusie, waarden, democratie en participatie – krijgt meer gewicht, mede door de integratie van ESC. Tegelijkertijd wordt er in het voorstel niet meer gesproken over duurzaamheid/groene transitie als expliciete prioriteit. Daarnaast is er een sterkere economische en arbeidsmarktgerichte insteek terug te zien in het voorstel door de verwijzing naar de Vaardigheidsunie¹ en het concurrentievermogen van de EU. Ook weerbaarheid speelt een grotere rol in het voorstel en sluit zo aan bij de aanbevelingen uit onder andere het Niinistö-rapport over brede maatschappelijke weerbaarheid² en de paraatheidsuniestrategie.³

De internationale dimensie van het toekomstige Erasmus+ programma beoogt leermobiliteit, samenwerking en beleidsdialoog met derde landen die niet geassocieerd zijn met het programma te ondersteunen. Doel is om bij te dragen aan de mondiale rol en concurrentiekracht van de EU, met inachtneming van de economische veiligheid van de Unie. Daarbij wordt voortgebouwd op de ervaringen van eerdere programma's. Het programma streeft naar versterkte synergieën met andere EU-instrumenten, met name *Global Europe* en de *Global Gateway*-strategie, in het licht van bredere beleidskaders op het gebied van onderwijs, jeugd en sport. Speciale aandacht gaat uit naar de betrokkenheid van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten bij EU-initiatieven zoals de Europese Onderwijsruimte en de Vaardigheidsunie, om hen dichterbij hun doel van toetreding tot de Unie te brengen. Ter ondersteuning van deze internationale component wordt aanvullende financiering voorzien via het *Global Europe*-instrument.

b) Impact assessment Commissie

Het voorstel wordt ondersteund door een impact assessment. Hierbij is gebruik gemaakt van de resultaten uit de tussentijdse evaluatie van het huidige Erasmus+ programma, een stakeholderconsultatie en een open consultatie. De Commissie heeft drie beleidsopties onderzocht: (1) voortzetting van Erasmus+ en het ESC als afzonderlijke programma's, (2) samenvoeging van deze twee programma's op basis van hun gedeelde

¹ Fiche 1 Mededeling Vaardigheidsunie | Publicatie | Rijksoverheid.nl

² Safer together: A path towards a fully prepared Union – European Commission

³ Fiche 5: Mededeling Paraatheidsuniestrategie | Publicatie | Rijksoverheid.nl

doelen, en (3) volledige integratie met andere programma's zoals CERV en *Creative Europe* onder één instrument. De tweede optie kwam als beste naar voren vanwege de grotere efficiëntie, flexibiliteit en samenhang, zonder dat dit ten koste gaat van toegankelijkheid of beleidsfocus. Andere opties, zoals stopzetting van de financiering, werden verworpen wegens het grote belang en de meerwaarde van de EU-inzet. De doelgerichte fusie werd als meest doeltreffend en proportioneel beoordeeld en zal volgens de Commissie leiden tot vereenvoudiging van de financiering, vermindering van administratieve lasten en betere benutting van het EU-budget.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

De Kamerbrief van 28 maart 2025 over de Nederlandse inzet voor het volgend MFK en de Kamerbrief met kabinetsappreciatie van de MFK-voorstellen van de Commissie voor het volgend MFK is de basis voor de Nederlandse onderhandelingspositie en leidend t.o.v. de BNC-fiches over de onderliggende MFK-voorstellen. De overkoepelende Nederlandse inzet richt zich op een ambitieus gemoderniseerd en financieel houdbaar MFK waarbij de focus gelegd dient te worden op strategische prioriteiten. In het licht van huidige geopolitieke spanningen is een financieel weerbaar Europa van groot belang voor onze veiligheid en welvaart. De voorstellen voor het nieuwe MFK en het eigenmiddelenbesluit komen bovendien in een tijd waarin veel lidstaten te maken hebben met budgettaire uitdagingen door hoge schulden en oplopende tekorten. Door de grote toekomstige uitdagingen en budgettaire situatie van lidstaten is het kabinet van mening dat de EU in het MFK scherp moet herprioriteren en kritisch moet kijken naar de besteding van Europese publieke middelen.

Middelen op de EU-begroting dienen besteed te worden waar de meeste EU-toegevoegde waarde zit. De belangrijkste inhoudelijke prioriteiten voor het MFK zijn het versterken van het Europees concurrentievermogen met een sterke interne markt en inzet op onderzoek en innovatie als fundament, een stevig migratie- en asielbeleid, en veiligheid en defensie. Het kabinet onderstreept de positieve invloed van internationalisering en erkent dat er een toegevoegde waarde is voor onderwijsdeelnemers, docenten, jeugd-, sport- en onderwijsinstellingen, de samenleving en de (kennis)economie.⁴ Nederland maakt goed gebruik van het huidige Erasmus+ programma. In veel sectoren is sprake van een grote overvraag van de financiële mogelijkheden binnen Erasmus+. Verder zet het kabinet in op versterking van de Europese Onderwijsruimte,⁵ mede in relatie tot de Vaardigheidsunie⁶ en het creëren van een gelijk speelveld binnen Europa om gebalanceerde mobiliteit te stimuleren.

De focus binnen het Nederlandse beleid voor primair en voortgezet onderwijs ligt op het structureel verankeren van internationalisering in het schoolbeleid, met nadruk op het vergroten van deelname aan grensoverschrijdende leeractiviteiten. Dit draagt bij aan betekenisvol en kwaliteitsvol onderwijs door het ontwikkelen van internationale competenties bij leerlingen.⁷ Verder wordt ingezet op samenwerking met *eTwinning*, uitbreiding van naamsbekendheid via Leiderschapsacademies en

⁴ BNC Fiche 2: Aanbeveling leermobiliteitsmogelijkheden | Publicatie | Rijksoverheid.nl

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 22 112, nr. 3774

⁶ Tweede Kamerbrief met geannoteerde agenda OJCS-Raad 12 en 13 mei 2025 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

⁷ National evaluation of Erasmus+ in the Netherlands (2014–2020/ 2021–2027) (2024), Evidence on impact of Erasmus+ from existing studies, blz 95.

ondersteuning van lerarenopleidingen, waarbij ook opleiders en schoolleiders worden gestimuleerd om Erasmus+ te benutten voor professionalisering.

In het mbo richt de nationale beleidsinzet m.b.t. Erasmus+ zich op het verdiepen van de beleidsmatige inbedding van internationalisering, het verbreden van de deelname, het bevorderen van inclusie en het opbouwen van voor de arbeidsmarkt relevante vaardigheden.⁸ Hoewel mbo-studenten steeds vaker buitenlandervaring opdoen, blijft verbreding naar ondervertegenwoordigde sectoren en mbo 1 en 2 een prioriteit, net als het vergroten van het aandeel deelnemers met *fewer opportunities*. Mobiliteit van groepen en gerichte communicatie over extra subsidies en ondersteuning moeten bijdragen aan inclusie. Daarnaast stimuleert het Nationaal Agentschap Erasmus+ (Onderwijs en Training) het gebruik van *blended mobility* en de ontwikkeling van digitale vaardigheden, in lijn met de ambities uit de werkagenda mbo 2023–2027⁹ en de Europese doelstelling om 15% van de mbo-studenten een internationale ervaring te bieden.¹⁰

In het Nederlandse hbo en wo-beleid ligt de focus wat betreft Erasmus+ onder meer op het verbreden van deelname, het waarborgen van kwaliteit en het vergroten van impact, met speciale aandacht voor gebalanceerde mobiliteit. Erasmus+ bevordert gelijke kansen voor uitgaande studiepuntmobiliteit via studie of stage, waardoor studenten hun arbeidsmarktkansen vergroten. *Blended mobility* – een combinatie van fysieke en virtuele mobiliteit – wint aan populariteit vanwege de flexibiliteit en toegankelijkheid, met name via *Blended Intensive Programmes* (BIP's), die samenwerking stimuleren tussen meerdere instellingen. Het kabinet erkent de meerwaarde van de Europese Universiteiten Allianties (EUI) als proeftuinen voor grensoverschrijdende samenwerking, innovatie, inclusie en gebalanceerde mobiliteit, en benadrukt het belang van brede kennisdeling zodat het hele hbo en wo profiteert. Het kabinet is voorstander van het wegnemen van barrières bij transnationale samenwerking. Tegelijkertijd is het kabinet kritisch op het uit maart 2024 afkomstige voorstel van de Commissie voor een gemeenschappelijke Europese graad, en zet het kabinet zich in om eerst toe te werken naar een gemeenschappelijke Europese graad label.¹¹

Het Nederlandse beleid voor volwasseneneducatie in internationale context richt zich op het bereiken van nieuwe aanvragers en het vergroten van de kwaliteit en impact van projecten, vooral voor kwetsbare volwassenen met lage basisvaardigheden of een afstand tot de arbeidsmarkt.

In het huidige programma zet Nederland zich binnen de jeugd-, jongerenwerk- en sportsector in op het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling van jongeren. Hierin is Nederland in het bijzonder succesvol in het bereiken van kansarme jongeren. Daarnaast wordt ingezet op het versterken van sociale vaardigheden en soft skills van jongeren, om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Ook speelt het programma een belangrijke rol in het stimuleren van actief burgerschap, het versterken van democratische waarden en EU-waarden, maatschappelijke betrokkenheid en sociale inclusie van jongeren.

Het programma wordt verder succesvol benut om bij te dragen aan bredere maatschappelijke doelen, waarbij sport mensen van uiteenlopende achtergronden met elkaar verbindt en aanzet tot een actieve, gezonde leefstijl. Daarbij is er binnen Erasmus+ Sport nadrukkelijk aandacht voor het versterken van waarden als integriteit, gelijke kansen en leren via sport. Deze inzet sluit naadloos aan bij het Nederlandse sportbeleid en vindt brede steun binnen de sector.

⁸ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024–2025, 31 288, nr. 1185

⁹ Samen Werken aan Talent | Convenant | Rijksoverheid.nl

¹⁰ BNC Fiche 2: Aanbeveling leermobiliteitsmogelijkheden | Publicatie | Rijksoverheid.nl

¹¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 22 112, nr. 3938.

Het kabinet heeft een nationale evaluatie laten uitvoeren van de huidige programma's Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps. De uitkomsten hiervan zijn positief. Het beschikbare budget wordt volledig benut en projectdoelen worden over het algemeen bereikt. Volgens de evaluatie hebben de programma's een significant effect op de internationaliseringsstrategieën van deelnemende organisaties evenals op de kwaliteit van hun aanbod, personeel en deelnemers.¹²

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet is over het algemeen positief over het voorstel voor het toekomstige Erasmus+ programma. Het voorstel van de Commissie sluit goed aan bij de Nederlandse inzet op het gebied van de Europese Onderwijsruimte,¹³ Vaardigheidsunie¹⁴ en stimuleren van gebalanceerde mobiliteit. Verder acht het kabinet het positief dat de Commissie de huidige acties m.b.t. sport, jongerenparticipatie, leermobiliteit voor jeugdigen, jeugdwerkers en vrijwilligerswerk wil voortzetten. Het biedt de mogelijkheid om voort te bouwen op de koers van de vorige programma-periode en continuïteit te waarborgen. De evaluatie van de implementatie van Erasmus+ in Nederland in de vorige periode was overwegend positief, en het is van belang dat deze positieve lijn wordt doorgezet. Verschillende voorgestelde wijzigingen komen bovendien tegemoet aan de aanbevelingen uit deze evaluatie.

Het kabinet steunt de Commissie in het streven naar vereenvoudiging van Erasmus+ en verwelkomt het behoud van de onderdelen (mobiliteit maar ook partnerschappen) van het vorige Erasmus+ programma. Het kabinet heeft echter een aantal aandachtspunten. Ten eerste is er onduidelijkheid over de toekomstige ondersteuning van bestaande partnerschappen zoals de Europese Universiteiten Allianties en CoVE's. Hoewel de Commissie inzet op lange termijn strategische samenwerking, is het onduidelijk of het nieuwe Erasmus+ programma huidige allianties en CoVE's zal blijven ondersteunen of dat het alleen inzet op een uitbreiding van de allianties en CoVE's. Het kabinet zal de Commissie vragen of steun aan bestaande partnerschappen zal worden gecontinueerd. Ten tweede zet de Commissie in op het introduceren van een gemeenschappelijke Europese graad. Het kabinet is kritisch op dit voorstel en zet zich in om middels een verdere inzet langs de lijnen van het Bologna-proces eerst toe te werken naar een gemeenschappelijke Europese graad label, en vervolgens na zorgvuldige evaluatie te besluiten of een gemeenschappelijke Europese graad daarna waardevol is. Ten derde introduceert de Commissie een nieuwe maatregel: beurzen voor «strategische onderwijsvelden». Het kabinet waardeert dat de Commissie zich wil inzetten op versterkte relevantie van het programma door beter aan te sluiten op Europese strategische prioriteiten. Het is echter nog onduidelijk wat met wat «strategisch» bedoeld wordt en met welk doel deze beurzen worden verstrekt. Het kabinet denkt graag mee over deze strategische prioriteiten en vindt het daarbij belangrijk dat academische vrijheid en institutionele autonomie gewaarborgd blijven en dat Erasmus+ een politiek neutraal programma blijft. Ten vierde is het door de nieuwe structuur met twee hoofdpijlers des te belangrijker dat, binnen de beschikbare middelen, voor de afzonderlijke activiteiten in de twee pijlers voldoende middelen (incl. een vast percentage) beschikbaar worden gesteld om de ambities binnen alle acties te verwezenlijken. Het mag bijvoorbeeld niet zo zijn dat de middelen binnen de tweede pijler onevenwichtig worden verdeeld waardoor er

¹² National evaluation of Erasmus+ in the Netherlands (2014–2020/ 2021–2027) (2024)

¹³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 22 112, nr. 3774

¹⁴ Tweede Kamerbrief met geannoteerde agenda OJCS-Raad 12 en 13 mei 2025 | Kamerstuk I Rijksoverheid.nl

meer dan voldoende budget is voor beleidsexperimenten terwijl er onvoldoende budget beschikbaar is voor het verwezenlijken van de ambities op het gebied van partnerschappen.

Verder zijn er in het voorstel geen expliciete verwijzingen meer naar de groene transitie als horizontale prioriteit van het programma, terwijl juist uit de nationale tussentijdse evaluaties blijkt dat de bestaande horizontale prioriteiten goed hebben gefunctioneerd.¹⁵ Het kabinet acht het dus wenselijk om de horizontale prioriteit duurzaamheid en groene transitie in het voorstel op te nemen. Ook zijn de specifieke doelstellingen van het programma zodanig breed geformuleerd dat er weinig scherpste in richting of focus zichtbaar is. Dat vindt het kabinet niet wenselijk. Verder richt het voorstel zich op het bevorderen van vaardigheden door middel van investeringen in de recent opgezette Vaardigheidsunie. Het kabinet verwelkomt deze Unie en de aandacht hiervoor in het voorstel. Hiermee wordt aangesloten bij de analyse in het Draghi-rapport en het Concurrentievermogen Kompas dat een goed opgeleide beroepsbevolking met de juiste vaardigheden essentieel is voor het concurrentievermogen van de EU.

Het kabinet zal zich er tegelijkertijd voor inzetten dat ook de Europese Onderwijsruimte als zelfstandige entiteit blijft bestaan, waarbij onderwijs(-beleid) naast de bijdrage aan maatschappelijke opgaven en arbeidsmarkt ook belangrijke doelstellingen gericht op individuele ontwikkeling, leermobiliteit, burgerschap en inclusie heeft.¹⁶ Het kabinet vindt dat de Vaardigheidsunie en de Europese Onderwijsruimte elkaar moeten aanvullen in plaats van verdringen, met Erasmus+ als verbindend programma dat aan beide uitvoering geeft.

Het kabinet heeft ook aandachtspunten bij de voorstellen voor de jeugdsector binnen Erasmus+. Zo ontbreekt vaak een duidelijke link tussen jeugdactiviteiten en de kerndoelen van het programma (zoals democratie, actief burgerschap en Europese identiteit). Ook krijgt het jongerenwerk weinig aandacht, terwijl dit essentieel is voor het veilig en gezond opgroeien van jongeren. Daarom is het nodig om het vrijwillig en professioneel jeugd- en jongerenwerk te blijven positioneren. Daar zal het kabinet zich voor inzetten. Wat betreft het onderbrengen van het ESC in Erasmus+ begrijpt het kabinet de motieven van de Commissie, maar vreest het voor verlies van de unieke en toegevoegde waarde van ESC en benadrukt het belang van eenvoudige procedures voor jeugdwerkorganisaties en nieuwkomers.

Het kabinet verwelkomt de mogelijkheden tot verdere versterking van de sportsector binnen Erasmus+. Zo acht het kabinet het waardevol om te verkennen hoe de toegang voor kleinere en nieuwe sportorganisaties kan worden vergemakkelijkt, bijvoorbeeld door te kijken naar het verlagen van de administratieve lasten. Ook acht het kabinet het nuttig om te onderzoeken hoe succesvolle projecten beter geborgd en benut kunnen worden binnen het programma. Daarnaast kan een limiet op het aantal aanvragen per organisatie mogelijk bijdragen aan een bredere spreiding van kansen. Tot slot vindt het kabinet het wenselijk om Erasmus+ beter te laten inspelen op de veranderende sportpraktijk, door in de toekomst meer ruimte te bieden aan digitale en informeel georganiseerde sportinitiatieven. Het kabinet staat positief tegenover de voorstellen voor de jeugd- en sportsector onder het Erasmus+ programma, maar blijft erop toezien dat deze voorstellen niet verder uitbreiden.

¹⁵ National evaluation of Erasmus+ in the Netherlands (2014–2020/ 2021–2027) | Rapport | Rijksoverheid.nl

¹⁶ Tweede Kamerbrief met geannoteerde agenda OJCS-Raad 12 en 13 mei 2025 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

Het kabinet acht de versterkte internationale dimensie van het Erasmus+ voorstel positief en strategisch relevant. Het programma biedt concrete kansen om onderwijs, training, jeugd, sport, vrijwilligerswerk en mobiliteit beter te verbinden met bredere Europese externe prioriteiten en strategische belangen. Wat de associatie van (potentiële) kandidaat-lidstaten betreft, ondersteunt het kabinet de bijdrage die Erasmus+ kan leveren om hen geleidelijk dichterbij hun doel van toetreding tot de Unie te brengen. Het kabinet houdt tegelijkertijd streng vast aan de eisen voor EU-lidmaatschap, inclusief de zogenoemde Kopenhagen-criteria.

Een breder aandachtspunt van het kabinet is de *governance* van het programma. De rol van de lidstaten, zoals via het programmacomité, waarin de nationale autoriteiten vertegenwoordigd zijn, wordt in het voorstel niet benoemd. Het kabinet acht het wenselijk dat duidelijk wordt waar besluitvorming over het werkprogramma en de budgetverdeling plaatsvindt en dat de positie van de lidstaten binnen de *governance*-structuur stevig genoeg en helder is, mede in relatie tot het naleven van de comitologieregels van de EU en de praktijk van vorige programma's.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Op basis van eerdere uitspraken is de verwachting dat de meeste lidstaten grotendeels positief zullen zijn over de inhoud van het voorstel. Wel leven er vragen over de samenhang met andere fondsen, de samenvoeging van ESC met Erasmus+, de *governance* en de internationale dimensie en associatie van (potentiële) kandidaat-lidstaten met het programma.

Het Europees Parlement heeft nog geen specifiek standpunt ingenomen over het voorstel maar heeft zich in het verleden wel positief uitgesproken over een verhoging van het budget voor het programma Erasmus+.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Het voorstel is gebaseerd op de artikelen 165, lid 4, 166, lid 4 en 214, lid 5, VWEU. Op grond van deze bepalingen hebben het EP en de Raad, op voorstel van de Commissie, de bevoegdheid tot het nemen van (stimulerings)maatregelen op het gebied van onderwijs, beroepsopleiding, jongeren en sport en tot het opstellen van regels voor de activiteiten van het Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslagen. Op het terrein van onderwijs, beroepsopleiding, jongeren en sport is sprake van een ondersteunende bevoegdheid van de EU (artikel 6, onder e, VWEU). De EU is bevoegd te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen, waarbij de nadruk ligt op het versterken van samenwerking en de ontwikkeling van gezamenlijke initiatieven. Op het terrein van humanitaire hulp is sprake van een parallelle bevoegdheid van de EU (artikel 4, lid 4 VWEU). De uitoefening van deze bevoegdheid door de EU belet de lidstaten niet om hun eigen bevoegdheid uit te oefenen.

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. De voorgestelde verordening heeft tot doel de educatieve, professionele en persoonlijke ontwikkeling van deelnemers in onderwijs, training, jeugd en sport, in Europa en daarbuiten te ondersteunen en te bevorderen. Erasmus+ biedt mogelijkheden om buitenlandervaringen door leermobiliteit en samenwerkingsprojecten in onderwijs en training, jeugd, sport en vrijwilligerswerk op te doen. Gezien de internationale/transnationale aard van het programma kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-brede aanpak nodig. Door het gemeenschappelijk kader en de financiële ondersteuning die de EU binnen het programma Erasmus+ biedt, wordt het gelijk speelveld op het terrein van onderwijs, training, jeugd en sport binnen de hele Unie verbeterd en worden belemmeringen voor mobiliteit en samenwerkingen weggenomen. Bovendien draagt de EU-aanpak bij aan het aanpakken van grensoverschrijdende problematiek, zoals het erkennen van diploma's en kwalificaties, het bevorderen van sociale inclusie en het stimuleren van intercultureel begrip tussen jongeren uit verschillende lidstaten. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. De verordening heeft tot doel de educatieve, professionele en persoonlijke ontwikkeling van deelnemers in onderwijs, training, jeugd en sport, in Europa en daarbuiten te ondersteunen en te bevorderen. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat EU-actie nodig is om de nodige massa en schaalgrootte te bereiken voor impact op instellingen op het gebied van onderwijs, jeugd, sport en vrijwilligerswerk. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat er voldoende balans tussen centrale (door de Commissie beheerde) acties en decentrale (door de Nationale Agentenschappen beheerde) acties is.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

De onderhandelingen over de toekomst van Erasmus+ zijn wat betreft de financiële aspecten, integraal onderdeel van de onderhandelingen over het MFK 2028–2034. Nederland hecht eraan dat besprekingen over Erasmus+ niet vooruitlopen op de integrale besluitvorming betreffende de budgettaire omvang van het MFK. De beleidsmatige inzet van Nederland bij Erasmus+ moet ondersteunend zijn aan de overkoepelende Neder-

landse inzet in de MFK-onderhandelingen zoals hierboven toegelicht, te weten een ambitieus gemoderniseerd en financieel houdbaar MFK. Dit vraagt scherpe keuzes. Binnen dit kader blijft vanzelfsprekend de ruimte bestaan om op de inhoud actief in te spelen op het verloop van de onderhandelingen.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

Het kabinet zet in op een beperking van de stijging van de Nederlandse afdrachten aan de EU. De inzet in de onderhandelingen zal daartoe bestaan uit een combinatie van een acceptabele omvang van het MFK en een voor Nederland acceptabel aandeel in de nationale bijdragen via het eigenmiddelenbesluit. Eventuele budgettaire gevolgen voor de Rijksbegroting worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline. Eventuele tegenvallers op de EU-afdrachten die volgen uit de MFK onderhandelingen dienen gedekt te worden op de Rijksbegroting.

Een deel van het programma zal decentraal (d.w.z. nationaal) worden uitgevoerd door Nationale Agentschappen, zoals dat nu ook al het geval is bij de uitvoering van Erasmus+. De betrokken departementen dragen de uitvoeringskosten op basis van cofinanciering met de Commissie. Budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels van de budgetdiscipline. Bij een verhoogd budget voor Erasmus+ ligt het in de lijn der verwachtingen dat de bijdrage van de Rijksoverheid aan de uitvoeringskosten ook beperkt zal toenemen. Daarnaast bevat het huidige voorstel een strakker kader voor wat betreft de nationale bijdrage aan de Nationale Agentschappen, namelijk dat deze minimaal gelijk is aan de bijdrage van de Commissie voor programmamanagement.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

Voor Nederland is het van belang dat het nieuwe programma Erasmus+ voor alle betrokkene partijen (overheidsdiensten, Nationaal Agentschappen, onderwijsinstellingen, jeugd- en sportinstellingen en individuen) een verlaging van de administratieve lasten impliceert. De verwachting is dat in het nieuwe Erasmus+ programma de administratieve lasten zullen afnemen en aanmeldingsformulieren en -tools meer gericht zullen zijn op specifieke doelgroepen, zoals kleinere organisaties. Nederland zal kritisch toezien op het afnemen van de administratieve lasten, daarbij ook rekening houdend met de belangrijke waarde van flexibiliteit voor nationale invulling van het programma.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het nieuwe Erasmus+ programma 2028–2034 zal de EU-concurrentiekracht versterken door het ontwikkelen van competenties en vaardigheden en door het bevorderen van strategische transnationale samenwerkingen. Erasmus+ heeft ook een bredere maatschappelijke impact op langere termijn. Door nauwere synergieën met andere EU-instrumenten en programma's, zoals Horizon Europe en het Europees Concurrentiefonds, draagt het bij aan modernisering en hervormingen in onderwijs, training en vaardigheden, wat essentieel is voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt en industrie. Geopolitiek gezien bevordert het programma de Europese identiteit/waarden, sociale cohesie en veerkracht, waardoor de EU beter gepositioneerd is om wereldwijd haar positie en invloed te vergroten en om voorbereid te zijn op globale uitdagingen en concurrentiedruk.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

Het programma is gebaseerd op een verordening die rechtstreeks zal werken, en leidt niet tot wijzigingen van regelgeving voor de rijksoverheid en decentrale overheden.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

In het voorstel zijn geen passages opgenomen waarin de Commissie bevoegdheid krijgt voor gedelegeerde of uitvoeringshandelingen. De Commissie zal verdere criteria voor de uitvoering opnemen in de werkprogramma's. Het kabinet ziet de nadere uitwerking van de werkprogramma's tegemoet en zal sturen op een duidelijk gedefinieerde rol voor de lidstaten. Lidstaten moeten tijdig worden meegenomen en invloed kunnen uitoefenen op de jaarlijkse werkprogramma's via het Erasmus+ programmacomit e.

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

De verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie. De toepassing start per 1 januari 2028. Dit is haalbaar indien voordien de brede MFK-onderhandelingen afgerond (kunnen) worden.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

Het programma loopt eind 2034 af. In het voorstel is geen sprake van een tussentijdse evaluatie in de loop van het programma of een eindevaluatie van het huidige programma over de implementatie en de impact van het programma, zoals dit wel het geval is bij de verordening voor het huidige programma. Het kabinet is voorstander van een tussentijdse- en eindevaluatie, omdat lidstaten dan in de positie worden gebracht om in samenwerking met de Commissie wijzigingen in het programma door te voeren. Het kabinet zal tijdens de onderhandelingen vragen om het opnemen van een tussentijdse-/eindevaluatie.

e) Constitutionele toets

Niet van toepassing.

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

Het Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de centrale acties. De decentrale acties worden uitgevoerd door    n of meerdere Nationale Agentschappen in de lidstaten. Bij de uitvoering van het huidige Erasmus+ programma, heeft Nederland    n Nationaal Agentschap voor Onderwijs & Training (Nuffic) en    n Nationaal Agentschap voor Jeugd (NJI). Aangezien het hierbij gaat om een voortzetting van een reeds bestaand programma, is de verwachting dat de implicaties voor de uitvoering gering zijn.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Het voorstel is, net als het huidige Erasmus+ programma, ook gericht op internationale mobiliteit en samenwerkingsprojecten tussen EU- lidstaten en ontwikkelingslanden. Doel hiervan is om als EU een belangrijk inspirerend en innovatief model te zijn voor de onderwijs-, opleidings-, jeugd- en sportstelsels van ontwikkelingslanden. Ontwikkelingslanden kunnen deelnemen aan bepaalde acties, overeenkomstig artikel 14 van het voorstel, voor ondersteuning om hun stelsels op deze gebieden te transformeren maar ook om samen met de EU te werken aan bestaande en opkomende mondiale uitdagingen (zoals klimaatverandering, digitalisering, bedreigingen voor de democratie en inclusie). Naar verwachting zal het volgende programma dus blijven bijdragen aan hervormingen van onderwijs, opleidings-, jeugd- en sportstelsel in ontwikkelingslanden via een nauwere samenwerking met de EU.